

คำนำ

ข้าวสาลีเป็นธัญพืชเมืองหนาวที่มีความสำคัญพืชหนึ่ง เนื่องจากความต้องการ
แป้งของข้าวสาลีเพื่อใช้ในการทำผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เพิ่มขึ้นทุกปี ในปี พ.ศ. 2520 มีการนำ
เข้าข้าวสาลีชนิดผสมจำนวน 60,296 ตัน มูลค่า 172 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นเป็น
110,893 ตัน มูลค่า 465 ล้านบาท ในปีพ.ศ. 2529 ในขณะที่การผลิตในประเทศมีพื้นที่
เพาะปลูกเพียง 1,211 ไร่ ได้ผลผลิตทั้งหมด 227 ตัน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร,
2530) ทั้งนี้แหล่งปลูกที่สำคัญอยู่ที่ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ซึ่งมีการปลูกติดต่อกัน
มาเป็นเวลาเกือบ 20 ปี โดยปลูกในสภาพไร่ อาศัยความชื้นที่คงเหลือในดิน ได้ผลผลิต
ประมาณ 110-170 กก./ไร่ (บุษเลือน, 2524) ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา ได้มีการนำข้าว
สาลีเข้าไปทดสอบในพื้นที่เกือบทุกจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศ พบว่าโอกาส
การขยายตัวของข้าวสาลีในภาคเหนือตอนบนมีศักยภาพค่อนข้างสูง ซึ่งประกอบด้วยจังหวัด
ต่าง ๆ คือ จังหวัดลำปาง ลำพูน เชียงใหม่ เชียงราย แพร่ และแม่ฮ่องสอน ส่วนจังหวัด
น่านและพะเยายังไม่มีการทดสอบ แต่มีแนวโน้มที่จะผลิตข้าวสาลีได้ (กนก และเบญจวรรณ,
2529) นอกจากนี้ได้มีการนำข้าวสาลีปลูกในนาโดยปลูกตามหลังข้าวนาปีที่ศูนย์วิจัยข้าวแพร่
และแปลงทดลองของศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ปรากฏว่าข้าวสาลีสามารถเจริญเติบโตและให้ผลผลิตได้ดีกว่าการปลูกในสภาพไร่ที่ไม่มีการ
ไถหน้า ทั้งนี้การปลูกในสภาพนาในเขตที่สามารถรับน้ำชลประทานได้ เป็นการลดความเสี่ยง
ต่อการเสียหายเนื่องจากขาดน้ำ พื้นที่นาในเขตภาคเหนือตอนบน ซึ่งอยู่ในเขตที่สามารถรับ
น้ำชลประทานได้มีพื้นที่ทั้งหมด 1.74 ล้านไร่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2525)
ดังนั้นอนาคตของข้าวสาลีที่จะผลิตและขยายพื้นที่ปลูกในสภาพนาหลังการปลูกข้าวนาปีจึงมี
แนวโน้มที่จะเป็นไปได้มาก (นคร, 2529)

อย่างไรก็ตามการปลูกข้าวสาลีหลังนาในดินนาซึ่งมีคุณสมบัติทางกายภาพและ
ทางเคมีไม่ค่อยเหมาะสมสำหรับข้าวสาลี เช่น ในดินนามีความหนาแน่นรวมของคินสูง มี
การระบายน้ำไม่ดีและมีความอุดมสมบูรณ์ของคินต่ำ ฉะนั้นการจัดการดินนาเพื่อให้เหมาะ
สำหรับการปลูกข้าวสาลีจึงมีความสำคัญยิ่ง และเนื่องจากการเตรียมดินเป็นขั้นตอนที่สำคัญ
อย่างหนึ่งของการจัดการดินที่จะส่งผลกระทบต่อเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช นอก

จากการเตรียมดินยังเป็นขั้นตอนที่ค่อนข้างสูง และสิ้นเปลืองเวลา ฉะนั้นใน
การทดลองครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของการเตรียมดินและวิธีปลูกต่อการ
เจริญเติบโตและผลผลิตของข้าวสาลีที่ปลูกตามหลังข้าวนาปี ซึ่งคาดว่าผลที่ได้จากการ
ทดลองครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านการจัดการดินเพื่อปลูกข้าวสาลีหลังนาต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved